

ДИГИТАЛНА ЕСТЕТИКА¹ БЛОГА И САЈТА

Сажетак

У раду се говори о дигиталној естетици блога и сајта кроз представљање школских блогова и сајтова које су креирали ученици Основне школе „Сремски фронт“ на часовима секције за медије.

Кључне речи: блог, сајт, дигитална естетика, креативност

1. Шта је блог

Читав свет је учионица.² Како? Размислимо о многобројним могућностима које нам пружају нови медији, а нарочито интернет. Мноштво садржаја поставља се на world wide web (интернет) и на тај начин доприноси се другачијој организацији наставе и новим облицима учења. Постоји велики број апликација, платформи, сајтова, блогова³, помоћу којих можемо сараднички подучавати и учити. Основна разлика између сајта и блога односи се на то да су на блогу текстови поређани хронолошки, док су на сајту у оквиру једне или више страница постављене информације и визуелни елементи, а може постојати и страница која води ка блогу.

Шта је то блог? Блог је електронски алат који припада групи најстаријих Web 2.0 алата⁴, који се користе још од средине двадесе-

---

1 Блог је скраћеница од енглеске речи weblog, што значи интернет дневник, будући да су записи на блогу хронолошки организовани.

2 <http://www.valentinkuleto.com/2013/01/uticaj-interneta-i-medijska-pismenost/>

3 <http://blogbasics.com/what-is-a-blog/>

4 <http://www.oreilly.com/pub/a/web2/archive/what-is-web-20.html?page=3>

тих година прошлог века. Веома је једноставно започети свој блог на некој од бесплатних платформи као што су Вордпрес⁵ или Блогер⁶. Да бисмо осмислили свој блог не морамо познавати чак ни основе програмирања, већ треба да знамо да користимо програме за обраду текста и рад са фотографијама. Блог је алат који обједињује текст и слику, те морамо водити рачуна о дигиталној естетици: које боје ћемо користити, које слике и текстова (обратити пажњу на то да не кршимо права на власништво над визуелним елементима и текстовима).

Блогови се баве разноликим темама, тако да је врло тешко направити типологију блогова. У научном раду „Е-образовање“⁷ наводи се: „Типологија блогова је дисциплина која покушава да категоризује блогове према специфичности теме коју покрива. Поједини блог алати омогућавају категоризацију текстова, док су други писани са одређеном сврхом. Најчешћа појава су неодређени блогови који залазе у разне теме. Када су медији и уређаји у питању, постоје фото-блогови, моблогови (блогови писани са мобилних телефона, личних дигиталних асистената – PDA). Поред личних постоје и корпоративни блогови, блогови великих организација, институција, факултета.“ У истом научном раду наводи се још и: „Едублог је врста блога који је написао неко ко има некакве везе са образовањем. Примери за ово би могли бити блогови написани за или од стране наставника, блогови направљени за сврхе подучавања у оквиру учионице, или блогови који садрже написе о образовном систему. Скуп ових блогова неки називају едублогосфера, у оквиру неке шире блогосфере, мада не постоји општеприхваћено слагање око овог назива (остали спојеве или збирке блогова и корисника истих називају едусферама). Исто тако, они који подучавају путем блогова, понекад се називају едублогерима.“ На својим блоговима који су намењени образовању наставници комуницирају о методици, дидактици, о успешним часовима, задацима, начину израде тестова, докимолошким питањима, свему ономе што се тиче рада у настави, учењу, подучавању... Такође, важна особина учења помоћу блога је могућност да на

---

5 www.wordpress.com

6 www.blogger.com

7 Јелена Дробњаковић, Срђан Арсић, Маријана Цвијетиновић, „Е-образовање“, Факултет организационих наука, Београд, 2013.

једном блогу сарађују наставници и ученици из различитих држава, на међународним пројектима, попут оних у заједници наставника на порталу eTwinning.⁸

2. О блоговима које воде ученици Основне школе „Сремски фронт“ у Шиду

Увек је препоручљивије самостално израдити илустрације за блог, у чему нам могу помоћи ликовно надарени ученици или наставници, написати самостално текстове за блог, у чему такође ученици могу испољити своју креативност, маштовитост и знање, чиме блог постаје и одличан алат за професионалну оријентацију. Примери за ученички допринос у изради блогова могу бити блогови које већ више од три године водимо у Основној школи „Сремски фронт“ у Шиду: ДОБРО ДРВО⁹, МОЈ МЕСЕЦ и ПТИЦА У СРЦУ.

На примеру блога ДОБРО ДРВО видимо колико различитих намена и начина примене блога у настави може бити. Док поједини учитељи и наставници користе своје блогове као банке знања, облаке знања и слично¹⁰, блог ДОБРО ДРВО настао је на трагу жеље да се врше лингвистичка и тематска истраживања, да се она документују и да подстичу креативност и мотивацију код ученика, који свим материјалима могу приступити од куће. На блог су постављани цитати књижевника и уметника у којима се помиње дрво (из чега је могуће закључити да је дрво многозначан симбол), цитати из прозних књижевних дела или лирске песме у којима се помиње дрво, текстови о познатом дрвећу које је заштићено законом, сматра се историјским спомеником, или је на неки други начин познато, ликовна дела са мотивом дрвета, као и многобројни други прилози.

Препоручљиво је неговати лични печат креатора блога, изменити основни изглед блога, уколико смо преузели неки унапред кре-

---

8 www.etwinning.net

9 www.natasamiljanovic.wordpress.com

10 Као пример наводимо збирку блогова на линку <http://edublogodak.com/> где се може наћи велики избор блогова из свих школских предмета.

ирани модел, како би се наш блог разликовао од других блогова, редовно допуњавати блог новим садржајима. Према томе колико често ажурирамо блог види се колико вреднујемо сарадњу са пратиоцима блога: уколико нам је више стало до те сарадње, постављаћемо текстове свакодневно.

Блог је могуће допунити и другим садржајима, сем текста и фотографије. Можемо постављати и линкове, филмове (са јутуба¹¹ или вимеа¹²), PDF документе¹³, анкетне обрасце, мултимедијалне садржаје, а можемо позвати читаоце да оставе своје коментаре, предлоге или да поставе и они линкове, фотографије, све оно што сматрају да је потребно и повезано са темом блога и појединачног поста. Један пост је заправо један чланак на блогу, а постови су организовани на више начина. Могу бити организовани хронолошки, према датуму објављивања, према теми, могу бити груписани у одвојене категорије. Тако на школском блогу ДОБРО ДРВО који уређује секција за медије Основне школе „Сремски фронт“, постоје категорије:

- Видео и музика – песме у којима се помиње дрвеће;
- Где ја живим... - категорија у којој су текстови о шумама, парковима, дрворедима и слично);
- Из породичног албума (браћа, сестре и рођаци) – категорија у којој су чланци о појединачним врстама дрвећа, као што су „Мој брат храст“, „Моја сестра бреза“ и слично;
- Ликовна уметност – категорија у којој су постови са делима ликовне уметности, фотографијама, илустрацијама, уметничким сликама, статуама, делима примењене уметности, производима занатства и слично;
- О настанку блога – категорија у којој су постови који објашњавају настанак блога;
- Поруке дрвета – категорија у којој су фотографије дрвећа на којима су одштампане и поруке, цитати, афоризми и слично;
- Образовање кроз уметност и природу – категорија разноликих постова који нису могли да буду смештени у неку од других постојећих категорија;

---

11 www.youtube.com

12 www.vimeo.com

13 <http://whatis.techtarget.com/definition/Portable-Document-Format-PDF>

- Поклонили смо вам... – категорија у којој су текстови о томе шта све добијамо од дрвећа;
- Речи из страних језика – лексеме које се односе на дрво из разних страних језика;
- Тако је говорио... – категорија цитата из појединих књижевних дела, названа према Ничеовој књизи „Тако је говорио Заратустра“;
- Узех да прочитам... – категорија потпуних цитата из комплетних књижевних дела у којима се помињу лексеме: дрво, дрвеће, грана, грање, лист, лишће, као и називи појединих врста: храст, бор, јасен, јела, мимоза... Сви цитати су илустровани уметничким делима или фотографијама по избору ученика.

3. Карактеристике блога

Осим по категоријама, кроз блог може се кретати и претраживати га према кључним речима које се могу приказати пратиоцима блога у виду списка или облака. Облак кључних речи омогућава да на једноставан начин уочимо која кључна реч се више пута спомиње на блогу, јер ће бити крупније исписана у облаку. Блогови поседују и свој властити претраживач у који се могу уписати кључне речи и тако пронаћи постови у којима се те кључне речи користе. Да би сви ови системи функционисали, код писања сваког појединачног поста аутор мора означити којој категорији ће припадати пост који пише, те додати кључне речи (које се зову још и тагови).

Аутори блога могу подесити изглед странице: хоће ли њихов блог имати један или два низа додатних апликација, календар, списак најчешће читаних чланака, облак кључних речи, хоће ли имати везу са неком друштвеном мрежом и њиховом страницом, групом или профилем на тој мрежи, пријаву да се блог прати преко електронске поште, и томе слично.

Блогови су једноставни и за писање и за праћење, нарочито преко RSS приступа. Све могуће теме, професије, организације, појединци, били они јавне личности или не, имају блогове, а понекад

и обожаваоци праве блог за своје узоре, јавне личности, спортске клубове, филмове... Ипак, тема нашег рада биће едукативни блогови. Зашто су едукативни блогови све присутнији и зашто их препоручујемо свим учитељима и наставницима? Најпре зато што су интерактивни: након сваког поста читаоци блога могу коментарисати, давати своје предлоге, критиковати. Мултимедијални садржаји и линкови могу блог повезати са другим блоговима, сајтовима, платформама за учење, наставничким заједницама, као што су Partners in Learning, eTwinning, Open Discovery Space итд. На веома једноставан начин подеси се блог да се постови истог часа кад су објављени одмах виде и на друштвеним мрежама на којима аутор има профиле: на Твитеру, Фејсбуку, Пинтересту и другим.

4. Користи од вођења блога

Да би блог био успешан, потребно је осмислити његову намену, циљ, шта њиме желимо постићи. Затим, потребно је одредити ауторе блога: хоће ли то бити наставник, групе ученика, појединци међу ученицима одвојено, радећи од куће, или заједно, на часовима који ће томе бити посвећени (додатна настава, секција). Кад је блог добро осмишљен, односно кад он „попуњава празнину“ насталу у односу на друге сличне едукативне блогове, он је креативан и занимљив. Уколико желимо да наш блог подстиче ученике на сарадњу и на вршњачко учење, трудићемо се да се ученици састају у школи, да заједно пишу постове и бирају како ће их илустровати, или да се о томе могу договарати путем друштвених мрежа, скајпа, вајбера... Илустративни су блогови и сајтови ученика Основне школе „Сремски фронт“ јер њихова дигитална естетика има сврху повезивања наставе уметности и наставе историје и српског језика:

- Блог ДОБРО ДРВО (www.natasamiljanovic.wordpress.com)
- Блог ГЕОРГИЈА (www.terrageorgica.wordpress.com)
- Блог МОЈ МЕСЕЦ (www.mojmesec.wordpress.com)
- Блог ПТИЦА У СРЦУ (www.pticausrcu.wordpress.com)
- Блог СРЕМСКИ ФРОНТ (www.sremskifront.edu.rs)

- Сајт ФАЈТ ЗА СИГУРАН САЈТ (<http://natasamiljanovic.wix.com/fajt-za-siguran-sajt>)
- Блог ПИШЕМ, БРИШЕМ, УМЕТНОШЋУ ДИШЕМ (<http://volimdapisemsremskifront.blogspot.rs/>)
- Сајт Yes, we Khan! (<http://natasamiljanovic.wix.com/khanacademyserbian>)

На блог наставник може постављати додатне задатке, намењене ученицима који похађају часове додатне наставе, припреме за такмичења, допунске наставе, као и линкове ка својим или туђим видео-записима на јутубу, чиме користи блог као алат за креирање блендираног учења¹⁴, тј. изокренуту учионицу (flipped classroom)¹⁵, затим може поставити задатке за пројекатску наставу или проблемску наставу. Након одржаног огледног или угледног часа, може на блог поставити фотографије, филмове са часа, текстове, ученичке продукте, податке о евалуацији часа које је добио од колега који су присуствовали часу, или од ученика. Може користити блог као свој електронски портфолио. Могуће је такође користити блог на исти начин као званични школски сајт или као школски електронски часопис, са категоријама које би водиле појединачне секције у школи.

Као што на блогу могу сарађивати наставници и ученици, могу се и родитељи укључити у писање постова, чиме се и они укључују у свакодневно бележење догађаја у школи и око ње. Блог је зато одличан начин да се испољи и вежба критичко мишљење: аутори блога морају одлучити заједнички о томе шта ће објавити, када, зашто и како. Рад на блогу помоћи ће ученицима и да побољшају све потребне облике писмености¹⁶:

У ситуацији у којој се у неким срединама школе боре за ученике, блог као званична интернет презентација школе служи као средство привлачења родитеља и ученика, јер их обавештава о настави, учењу, постигнућима и ваннаставним активностима које организује за своје ученике. Блогови омогућавају и „учење на даљину преко интернета које треба омогућити и у посебним случајевима, на пример,

14 <https://sr.wikipedia.org> – чланак о блендираном (мешовитом) учењу.

15 <http://www.uq.edu.au/teach/flipped-classroom/what-is-fc.html>

16 Извор за слику: <http://obrazovneparadigme.pbworks.com>

за оне које имају дуже одсуство из школе због болести, или када су у питању ученици успешни спортисти, као и за све ученике који буду желели да се образују на тај начин.¹⁷ Све је више наставника који увиђају лакоћу креирања и ажурирања блога и користи које њихови ученици, родитељи и они сами могу имати од рада уз помоћ овог алата.

Редовито вођење блога подстиче развој вештине креативног писања и истраживачке вештине. Оно омогућује ученицима да критички процене вредност и истинитост свих материјала које проналазе на интернету, као и да поштују интелектуално власништво над оним што су други објавили, тако што ће цитирати извор одакле су преузели текст или визуелни материјал. Амерички факултети Харвард и Стенфорд омогућили су студентима и наставницима да отворе блог у склопу њихових факултетских система блогова. Такав је и Едублогс, који користе факултети, средње школе, па чак и владе појединих држава у свету.¹⁸

5. Индивидуализација и индивидуални образовни планови

Будући да наставници теже ка индивидуализацији наставног процеса, ка приближавању потребама сваког појединачног ученика, блог им може пружити прилику да поставе вежбе, лекције, задатке, додатне материјале, који ће бити прилагођени различитим стилови-ма учења: једне материјале намениће ученицима који воле визуелно учење, друге ученицима који воле аудитивно, треће ученицима који воле учење кроз кретање.¹⁹ Да би настава била стваралачка потребно је да ученици буду ствараоци, а блог им то омогућава. Блог може бити спој теорије и праксе. Оно што се ученицима пружи кроз наставу српског језика о писању и писменим вежбама, о новинарским текстовима, на новинарској секцији, у склопу професионалне оријентације, на блогу они могу и да увежбају и да креирају своје текстове. Ученицима који воле да уче уз помоћ компјутера, који радо користе друштвене мреже и радо уче уз видео-предавања са јутуба може се при-

---

17 <http://www.nikola.in.rs/>

18 <http://www.skolskidnevnik.net/>

19 <http://www.valentinkuleto.com/2015/08/kako-nasa-licnost-oblikuje-nacin-na-koji-ucimo/>

премити материјале и поставити на блог. Задачи за слабије ученике, који похађају допунску наставу, или за талентоване ученике са додатне наставе, могу се поставити такође, како би ученици вежбали у време које им највише одговара, а у школи, на часовима допунске и додатне наставе могу поставити додатна питања. Индивидуални образовни планови могу да садрже активности којима је полазна тачка наставнички блог, где ће ученик преузимати материјале, лекције, пратити линкове, према принципима обрнуте учионице.

„Нова школа се развија између науке, технологије и културе. Она функционише у интеракцији са ове три области које су неопходне за право образовање и из њих црпе знање и инспирацију.“²⁰ Мислимо да је нарочито важно да се ученици заинтересују за културну делатност школе, за промоцију свог матерњег језика и писма, будући да је интернет дословно преплављен садржајима који обилују примерима разних грешака: правописних, лексичких, граматичких, стилских... Интернет такође обилује латиничним садржајима, а школски, разредни блог, или блог секције може бити ћирилични блог, а може се користити неки од бесплатних ћириличних фонтова који се могу преузети са појединих сајтова.²¹

6. Особине 3 генерације

Данашњи ученици су дигитални урођеници²² и рођени су у време кад је интернет постао лако доступан свима. Иако немамо интернет у свим учионицама, веома често ученици код својих кућа имају компјутер са брзим интернетом и могу допуњавати садржаје на блогу од куће, према претходном договору у школи. Данашњи ученици кажу да воле дигитални приступ образовању и радо претражују интернет, често су сасвим свесни опасности које прете са друштвених мрежа и чињенице да су сајтови и блогови понекад сасвим субјективни и да се не може у потпуности веровати ономе што приказују. Према тексту

---

20 <http://www.valentinkuleto.com/2013/08/odgovornost-skola-i-savremeno-doba/>

21 <http://www.bastabalkana.com/2015/02/cirilicni-fontovi-za-pc-poznatih-licnosti-pisite-kao-znameniti-srbi/>

22 <http://nsuworks.nova.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1020&context=innovate>

на блогу Валентина Кулета²³ данашња генерација ученика назива се Генерација 3, а о њима се каже да „их карактерише:

- страствено обављање више задатака у исто време (мултита-скинг),
- цене константну повезаност путем интернета, слање инстант текстуалним порука, мобилне телефоне, друштвене мреже,
- брзо се прилагођавају најновијим технологијама,
- ослањају се на интернет да би довршили домаће задатке,
- вештији су у обради визуелне информације и имају бољу координацију ока и руке,
- флексибилни су и заузврат очекују флексибилност од институција.“

Будући да је нашим ученицима потребна флексибилност, брзо прилагођавање и мултитаскинг, блогови ће им одговарати као алат који може да обједини многе друге алате и садржаје. Уколико наставник поседује групу на платформи Едмодо²⁴ или у систему Мудл²⁵, информације о свим својим активностима може да поставља на блог, који је заправо дневник његовог рада.²⁶

Литература наведена стандардом MLA

линкови су преузети 29. 8. 2015.

<http://www.valentinkuleto.com/2013/01/uticaj-interneta-i-medijska-pismenost/>

<http://blogbasics.com/what-is-a-blog/>

<http://www.oreilly.com/pub/a/web2/archive/what-is-web-20.html?page=3>

<http://nsuworks.nova.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1020&context=innovate>

<http://www.bastabalkana.com/2015/02/cirilicni-fontovi-za-pc-poznatih-licnosti-pisite-ka0-znameniti-srbi/>

<http://www.valentinkuleto.com/2013/08/odgovornost-skola-i-savremeno-doba/>

23 <http://www.valentinkuleto.com/2015/05/okruzenje-za-ucenje-ii-deo-%E2%80%92-ra-zumevanje-demografije-i-generacijskog-uticaja/>

24 www.edmodo.com

25 <https://sr.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D1%83%D0%B4%D0%BB> и <https://www.youtube.com/watch?v=wop3FMhoLGs>

26 На крају школске године, може прелистати по месецима све оно што је објављено, те тако много лакше може написати лични годишњи извештај, или годишњи извештај своје секције.

<http://www.valentinkuleto.com/2015/08/kako-nasa-licnost-oblikuje-nacin-na-koji-ucimo/>

<http://www.skolskidnevnik.net/>

<http://www.nikola.in.rs/>

<http://www.uq.edu.au/teach/flipped-classroom/what-is-fc.html>

<http://whatis.techtarget.com/definition/Portable-Documents-Format-PDF>

www.vimeo.com

www.youtube.com

<http://edublogodak.com/>

www.natasamiljanovic.wordpress.com

www.etwinning.net

Јелена Дробњаковић, Срђан Арсић, Маријана Цвијетиновић, „Е-образовање“, Факултет организационих наука, Београд, 2013.

www.blogger.com

www.wordpress.com

Nataša Miljanović

Elementary School "Sremski front", Sid

DIGITAL AESTHETICS OF BLOGS AND SITES

Summary

In our work we will discuss problems of digital aesthetics of the blog and the site as most common forms of digital resources and digital humanity. Although they had been used for more than 15 years, blogs and sites still haven't stopped to be the creative ways of critical thinking expression, of art expression, cooperation and communication, marketing of people and organizations, and often they are used of educational and artistic purposes. They are one of the means of making available to the students of the teaching materials, or students can work together on the creating and updating blogs and sites, which allows correlation with other school subjects and their professional orientation. Our work will research through problems of intellectual property, originality, creativity, correlation with the design, stylistics, arts and culture.

Key words: digital aesthetics, blog, site, art, expression